

Zitierhinweis

Pešek, Jiří: Rezension über: Josef Opatrný (ed.), *Proyectos políticos y culturales en las realidades caribeñas de los siglos XIX y XX*, Praha: Universidad Carolina de Praga, Editorial Karolinum, 2016, in: *Český časopis historický*, 2018, 2, S. 600-601, DOI: 10.15463/rec.1737014484

český časopis historický

copyright

Dieser Beitrag kann vom Nutzer zu eigenen nicht-kommerziellen Zwecken heruntergeladen und/oder ausgedruckt werden. Darüber hinausgehende Nutzungen sind ohne weitere Genehmigung der Rechteinhaber nur im Rahmen der gesetzlichen Schrankenbestimmungen (§§ 44a-63a UrhG) zulässig.

řoval Huyssena dalšími jinými úkoly, takže výchova careviče nemohla být systematická. K oněm „vedlejším úkolům“ svěřeným Huyssenovi, patřily i různé diplomatické mise. Tou nejvýznamnější bylo zastupování Ruska ve Vídni v letech 1705–1708 (9. kapitola). Právě díky působení ve Vídni se Huyssenovo jméno občas objevuje v literatuře. Vídeň hrála v ruských politických plánech důležitou roli a úkolem vyslance bylo především podávat do Ruska pravidelné a podrobné informace. Případně měl, na přímé rozkazy cara, vyvíjet různé diplomatické iniciativy – k takovým patřilo i sondování možnosti kandidatury prince Evžena Savojského na polský trůn. Získat Evžena pro polskou korunu se Huyssen snažil v roce 1707, ovšem neúspěšně. K jeho dalším činnostem ve Vídni, jimž se Korzunová podrobně věnuje, bylo i získávání odborníků do ruských služeb.

Z autorčina výkladu je jasné zřejmé, jak všestranné bylo Huyssenovo působení ve službách Petra I. Podílel se na vypracování řady reformních návrhů a projektů v oblasti vojenství a státní finanční správy, zabýval se možnostmi realizace církevní unie mezi římsko-katolickou a ruskou pravoslavnou církví. Psal historiografické spisy, pro pohřeb Petra I. sestavil oslavou smuteční řeč. V Rusku zůstal i po smrti svého patrona; jelikož patřil ke klientele knížete Alexej Meňšikova (napsal o knížeti v roce 1726 oslavný životopis), doufal, že si udrží místo u dvora. Pád Meňšikova v roce 1727 jej však uvrhl do značné nejistoty. Ve státní službě se nicméně s hodností státního rady udržel až do roku 1732. Z Ruska definitivně odjel roku 1739, závěr života hodlal strávit ve své německé vlasti. Cestou však těžce onemocněl, a ještě na lodi zemřel. Pohřben byl v Helsingöru.

Svetlana Korzunová napsala informačně velice bohatý životopis důležité postavy na dvoře Petra I. Slabší částí knihy jsou úseky pojednávající o dobových pohledech na Rusko, ať již pozitivních či negativních. Předpetrovské vnímání Ruska nelze redukovat na spisy Herbersteina a Olearia; když už autorka téma otevřela, měla se mu věnovat důkladněji. Nicméně touto výhradou nechceme znehodnotit celkový přínos monografie. Korzunová shrnula všechny podstatné aspekty Huyssenovy práce v Rusku a její kniha znamená užitečný příspěvek nejen k historiografii petrovského Ruska, ale také k historiografii diplomacie raného novověku.

Zbyněk Vydra

19. a 20. století

Josef OPATRŇÝ (ed.)

Proyectos políticos y culturales en las realidades caribeñas de los siglos XIX y XX
(= Ibero-Americana Pragensia – Supplementum)

Praga, Universidad Carolina de Praga – Editorial Karolinum 2016, 342 s., ISBN 978-80-246-3267-4.

Centrum iberoamerických studií Filozofické fakulty UK pořádá již po dvacet let mezinárodní (transatlantická) mezioborová sympozia k problematice kubánských dějin, zasazených do širokého latinskoamerického a v řadě ohledů samozřejmě také španělsko-imperiálního kontextu. Na této bázi (z konference v roce 2015) vznikl také sborník devěťadvaceti příspěvků o politických a kulturních projektech, realizovaných i z nejrůznějších důvodů neuskutečněných v epoše od konce 18. do konce 20. století.

Knihu otevírá – po úvodu z pera Josefa Opatrného – studie Allana J. Kuethe o situaci města Havany v rámci španělských imperiálních reforem 18. století. Ty, spolu s přechodem Španělska do role „nacionální“ říše, proměňovaly i dosud privilegované postavení ostrova Kuby jako ústředního území španělsko-amerických držav. Další články se týkají proměn politické situace ostrova i ostatních kolonií, politických liberalizačních konceptů, cenzury, ale i deportací opozičních kubánských politiků. Jiné studie se zaměřují na důsledky technických inovací (například počátky kubánské pobřežní paroplavby) a samozřejmě v celé sérii textů na – z různých úhlů nahlíženou – tematiku otroctví, jeho ekonomické rentability i snah o jeho odstranění. K tomu se řadí příspěvky o kulturní roli afrokubánských kulturních transferů. Podstatná skupina článků je zaměřena na kulturní a vzdělávací projekty. Tak například studie dvojice autorů C. Naranjo-Orovio a M. A. Puig-Samper se zaměřila na snahu širokých intelektuálních a politických kruhů ve Španělsku i Latinské Americe (podstatná tu byla i podpora projektu, přicházející z USA) počátku 20. století o etablování moderních univerzit ve Španělsku, na Kubě a v Portoriku. Škála zájmu dalších autorů sahá od problematiky mortality a demografického vývoje na Kubě druhé poloviny 19. století (R. Borrego Moren) až k výsledkům orálního výzkumu politického angažování se kubánských žen proti Batistově diktatuře (M. Ramirez Chicharro).

Tři referáty pocházejí z pera pražských badatelů: Josef Opatrný napsal studii o kubánském spisovateli, organizátoru kulturního života 30. a 40. let 19. století a kritikovi otroctví Domingovi del Monte. Peter Hertel zkoumal španělskou obnovenou

anexi Santa Dominga v letech 1861–1865. Ukázal, že elity od Haiti odtržené Dominikánské republiky se pokoušely najít v náruči „mateřské země“ mocenskou oporu proti lokálním konkurentům. A konečně v Praze působící Sigfrido Vázquez Cienfuegos podává přehled historie českého zájmu a posléze výzkumu dějin Latinské Ameriky od „Spisu o nových zemích a novém světě“ Mikuláše Bakaláře z roku 1506 po působení Josefa Polišenského, Bohumila Baďury a Josefa Opatrného. Těžiště leží samozřejmě ve stručném přehledu účtyhodných pedagogických a zejména vědeckých výkonů Centra iberoamerických studií.

Jiří Pešek

Marie BAHENSKÁ – Libuše HECZKOVÁ – Dana MUSILOVÁ
*Nezbytná, osvobozující, pomlovaná.
 O ženské práci*
 České Budějovice, Veduta 2017, 299 s.,
 ISBN 978-80-88030-21-8.

Kniha se zabývá jevem, který nám připadá naprosto samozřejmým – ženskou práci. Autorky zde zúročují dlouhodobý výzkum, který započal studiem a následným vydání textů reflektujících ženskou práci.¹ Svůj zájem zaměřily na období sta let od poloviny 19. století až do šedesátých let století dvacátého. Ačkoliv se na první pohled jedná o jednoduché zadání, ve skutečnosti tomu tak není, neboť pojem práce v jimi sledované době prodělal značný vývoj. Přesto se autorky nenechaly odradit a pustily se do těžkého úkolu uchopit ženskou práci

1 Marie BAHENSKÁ – Libuše HECZKOVÁ – Dana MUSILOVÁ, *O ženské práci. Dobové (sebe)reflexe a polemiky*, Praha 2014.